

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Beneficiorum Ecclesiasticorum Natvra, Erectione, Qvalitatibvs Ad Ea Obtinenda Requisitis ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

395. Qvinam præterea beneficiati, & quo jure residere teneantur, & imprimis, quid sit hac in parte circa beneficia simplicia in genere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74477)

toris super tali impedimento. ut Menoch. *de arb.* c. 112. n. 19. Lott. n. 94. si autem talis relatio formalis haberi nequit, ex aliqua violentia poterit justificari ex minus justis & informibus probationibus. Lott. *ibid.*

Quaestio 393. Quid si penitus ignoretur, ubinam gentium vel locorum degat absens, ita ut nequeat personaliter citari?

1. **R**espondeo: tunc debet citari tribus vicibus & expectari per sex menses, & non ante hos elapsos privari potest *c. ex tua.* & *ibid.* DD. praecipue Abb. n. 13. Lott. n. 95. citans Mantica. *decis.* 12. n. 2. & *Rotam.* Idem est, dum scitur quidem locus, sed is talis est, in quo non potest commode citari. Lott. n. 96. testans sic clarè censuisse Rotam apud Mantica. *loc. cit.* & esse ex mente Abb. *in c. quoniam freq.* n. 11. *ut lite non contestata.*

2. Circa hunc casum observandum primò, quòd antequam decernantur edicta, debet constare Episcopo non simpliciter de absentia, sed de tali absentia qualificata per summariam informationem, quam sumer à personis fide dignis extra judicialiter, nemine citato, juxta practicam, quam docuit Bart. *in Extrav. ad reprimendam. v. per edictum. n. 6.* Lott. l. 3. q. 27. n. 97.

3. Secundò, non minuendum hunc numerum ternorum edictorum, quasi unum solum cum peremptorio sufficeret pro tribus, ut censuit Oldra. *conf.* 196. n. 6. Canonibus enim exigunt trinam hanc citationem per edictum, non solum, ne praematurè procedatur; Verùm etiam, quia facilius potest pervenire ad noticiam absentis citatio, si ter fiat, quam si semel cum peremptorio; & quia ex hac multiplicatione inturgit major contemptus judicis & major contumacia, ut Felin. *in c. quoniam freq.* n. 32. & Bellamer. *ibid.* n. 16. Lott. n. 99. Et ita regulare est, ubi agitur de incurfu poenae, nusquam unicam citationem sufficere pro tribus. & sic sentire omnes *in c. ex tua.* testatur Lott. n. 100. qui tamen addit n. 101. tolerari nihilominus posse sententiam Oldradi, si agatur de parochiali ob rationem particularem, de qua Hojed. p. 1. c. 18. nu. 24. Addit etiam Garc. *cit. p. 3. c. 2. n. 160.* in genere, ad procedendum contra absentes, praeter privationem non videri opus trina citatione per edictum, sed sufficere unam peremptoriam, quamvis trinam requiri etiam ad privationem fructuum dicat tenuisse Rotam.

4. Tertio dictum lapsus sex mensium debere computari post lapsum ultimi peremptorii. Lott. n. 102. citans Abb.

5. Observandum denique tanquam quid commune his quatuor casibus, nimirum non esse necessariam positivam pronunciationem super privatione, sed sufficere declaratoriam super vacatione ob non residentiam. Lott. nu. 103. citans Mantica. *decis.* 67. nu. 8. vel quòd beneficium conferatur tanquam vacans. Abb. *in c. inter quatuor. num. 2.* Butrio *in c. ex tua. num. 9.* apud Lott. *ibid.* cum in sententiis valeat argumentum à consequente ad necessarium antecedens, ut dicatur pronunciatum super consequens, dicatur etiam implicitè pronunciatum super tale antecedens.

Lott. n. 104. ex Mantica
loc. cit.

Quaestio 394. Quid si post requisitionem seu citationem comparuerit excusator, vel etiam redierit ipse absens?

1. **R**espondeo ad primùm: si comparuerit excusator, qui causas absentia, & justis impedimenti proposuerit, nisi hæ causæ fuerint excusæ, processus & omnia erunt nulla. Bart. qui etiam tradit modum illud deducendi in praxin *in l. quaesitum. n. 4. de re judiciar.* prout etiam *in l. 1. n. 4. c. de divers. tempor. praescript.* tradit; an & quando teneatur sic monitus excusatorem mittere, vide Lott. n. 106. & 107.

2. Respondeo ad secundum: si nemo comparuerit, sed ipse absens postmodum reversus duxerit, & probaverit impedimentum, quo tenebatur, validus quidem erit processus cum omnibus inde secutus Lott. l. 3. q. 27. n. 108. citans Jo. And. *in c. inter quatuor. num. 2.* sed ei subvenitur extraordinario remedio in integrum restitutionis, juxta text. *c. praesentium. 7. q. 1.* Lott. n. 109. citans Alex. de Nevo *in c. ult. de Cler. non resid. n. 22.* unde jam poterit judicium per procuratorem promoveri coram Ordinario eodem, sive per viam nullitatis, si causæ propositi impedimenti non fuerint discussæ, juxta gl. ult. *in l. judex. ff. de rejudic.* vel per viam restitutionis, si impedimentum non fuit propositum, possit tamen probari *l. praesenti. ff. de minor. Lott. n. 110. & 111.* Porro justis impedimenti causæ reducuntur ad Magistratús imperium, tempestates, aut vim fluminis, ad valetudinem jurisconf. *ad l. 2. ff. si quis caution.* Lott. n. 112. Et quoad valetudinem standum est medicorum relationi, juxta *l. semel. c. de re milit.* quin etiam proprio juramento infirmi, si concurrat aliqua verisimilitudo ex vestigiis infirmitatis, v. g. si sit facie extenuata. Bart. *in l. quaesitum.* vide Lott. n. 113.

PARAGRAPHVS II.

De onere residendi aliorum beneficiorum non curatorum.

Quaestio 395. Quinam praeterea, & quo jure residere teneantur? ac imprimis quid sit hac in parte circa beneficia simplicia in genere?

1. **R**espondeo primò: spectatà juris communis dispositione, omne beneficium, quantumcunque simplex habet onus residendi. Lott. l. 3. q. 27. n. 8. dicens hanc esse communem omnium opinionem. Garc. p. 3. c. 2. n. 1. citans quamplurimos. Excipit tamen *ibid.* praetimoniam, seu praetimoniales portiones, quas dicit videri ex sua institutione nullum habere servitiū annexum, quam recitationem horarum, citat pro hoc Azor. l. 10. c. 4. *ad finem.* Navar. *de orat. miscell.* 48. alias 43. Puteum &c. contra Hojed. *de incomp. c. 17. n. 25.* Cur verò residentiam requirant de jure communi rationem vivam dari à Tholo. *de benef. c. 7. nu. 1.* & Covar. *var. resol. l. 3. c. 13. num. 3.* dicit Lott. *loc. cit.*

2. Re-

2. Respondeo secundò: ex eo, quod postea multa beneficia facta sint insufficientia ad sustentationem illa obtinentium, per generalem consuetudinem beneficia hujusmodi simplicia onus residendi exuerunt. Lott. num. 9. Garc. num. 3. & seq. pro hac communi citans quamplurimos. uti & plures decisiones Rotæ, & S. Congregationis declarationes, in quarum etiam una dicitur: *Episcopus non potest cogere obtinentes beneficia simplicia aliquod personale servitium suis beneficiis impendere, cum ex antiquissima totius Ecclesiæ consuetudine non nisi ad officium recitandum teneantur.*

3. Respondeo tertio: consuetudinem hanc generalem non residendi in beneficiis simplicibus cessare, & requiri residentiam, ubi aliud inductum est jure speciali, v. g. ubi adest statutum, vel consuetudo in contrarium, & potissimum dispositio testatoris, seu fundatoris. Garc. n. 11. citans Felin. in *c. dilectus. de rescript. n. 1.* Zerol. v. *beneficium, & v. privatio*, pluresque ad fufum Rotæ decisiones. Nihil enim est, quo minus ex statuto Ecclesiæ alicujus possit induci hæc necessitas etiam abrogando consuetudinem; siue fiat hujusmodi statutum per solum capitulum sine interventu Episcopi, siue per solum Episcopum sine capitulo; modò semper urgeat necessitas, vel utilitas Ecclesiæ ex defectu ministrorum. Lott. loc. cit. num. 15. & 16. citans Abbatem in *c. cum omnes. de constit. num. 1.* & ibidem eum secutos Decium & Felin. Nihil enim hoc casu decernitur contra jus, sed potius dimota illa consuetudine reditur ad jus commune, & vel sic ad statutum majoris perfectionis ex mente citatorum AA. & Rotæ in *decis. 375. num. 4. p. 2. recent. Lott. num. 17.* decerneretur autem contra jus, si vel cessaret causa, vel decretum de residendo non afficeret omnes aequaliter, sed aliquos tantum ejusdem gradus & ordinis. Lott. num. 18.

Questio 396. An, & quando exprimenda, præsumenda, & arguenda sit qualitas residentialis in beneficiis istiusmodi simplicibus?

1. Respondeo ad primum: licet opus non sit, ut ait Rota in *una Verdu. canonicatus 23. februarii An. 1587. coram Gispio* apud Garc. p. 3. cap. 2. num. 4. probare, quòd Capellania obrenta narrata in gratia non requirat residentiam, cum beneficia simplicia de generali consuetudine residentiam non requirant. Hæc tamen qualitas vel ex hoc ipso, quòd propter generalem illam consuetudinem non præsumatur, veniat omnino exprimenda, ubi ea supponitur, siue versetur in gratia provisiva, siue unione aut suspensione. Lott. num. 25. & seq. citans pro utroque plures.

2. Respondeo ad secundum: de cætero in dubio non præsumitur in esse beneficio qualitas ista residentis propriæ, & præcisæ juxta communem. Conc. ad reg. 8. gl. 15. num. 19. & 21. de Luc. de *benef. d. 58. n. 4.* citans Jo. And. Abb. Butrio & alios in *c. fin. de Cler. non resid.*

3. Respondeo ad tertium: neque arguitur ex onere canendi, v. g. litaniis, vel etiam certis horis assistendi divinis in choro, cum ista assistentia importet solum residentiam causativam, de qua supra. Idem Card. de Luca loc. cit. & d. 57. num. 7. Sicut autem ex pretii seu emolumentum quantitate arguitur contrahentium, vel disponentium voluntas, ita etiam ex emolumentis beneficii & oneribus dubia voluntas fundatoris circa onus residendi arguitur; ita ut in dicto casu dubii, dum reditus

P. Leuren. Fori Benef. Pars 1.

sunt tenues, & improporionati isti oneri residendi bene arguitur, non fuisse eam fundatoris voluntatem. Card. de Luca loc. cit. num. 8. & 9. qui etiam d. 59. num. 5. advertit in similibus beneficiis simplicibus non attendendam nuncupationem Canoniceorum, siue quòd tales beneficiati hic & nunc quandoque vulgò dicantur Canonici, & Ecclesiæ Collegiales; non enim attenditur cortex & formalitas verborum, sed substantia veritatis, adeoque sola nuncupatio non facit Canonicos. Vide quoque quoad hæc, nimirum unde beneficio simplici à fundatore impositum onus residentis præcisæ arguatur, dicta superius. Vide etiam Lott. hic loc. cit. num. 12. & seq. ubi etiam ait n. 14. quòd etsi fundator dixit: *celebret per se ipsum*, concludatur requiri residentiam, non tamen refragetur Rota, ut per Mantiam *decis. 67. num. 12.* in hoc casu aliquando fuisse præstitum servitium per substitutum aut aliter observatum. Ac denique n. 20. ait, beneficium rectè censeri ratione ei annexi Ordinis requirere residentiam (intellige præcisam) citatque pro hoc se ipsum l. 2. q. 47.

Questio 397. Quid sit in hoc puncto quoad obtinentes in Ecclesiis cathedralibus aut collegiatis dignitates, canonicatus, præbendas, aut portiones?

1. Respondeo: tenentur hi ad residentiam, ita ut non liceat eis vigore cujuslibet statuti, aut consuetudinis ultra tres menses etiam continuos (ut Congregatio declaravit) ab iisdem Ecclesiis quolibet anno abesse, salvis nihilominus eorum Ecclesiarum constitutionibus, quæ longius servitii tempus requirunt (sic ut in isto casu tunc nequidem dictis tribus mensibus liceat abesse) ita Trident. *sess. 24. c. 12.* Censet quoque Lott. loc. cit. num. 20. & seq. ideo etiam requiri in Canonicis & portuariis Ecclesiarum cathedralium residentiam personalem, quia ex dispositione Trid. loc. cit. in cathedralibus omnes canonicatus, & portiones habent annexum Ordinem sacrum, cum beneficium ratione annexionis Ordinis sacri dicatur requirere residentiam tam de jure quàm consuetudine, ut Card. in *c. ult. de Cler. non resid.* & Alex. de Nevo in *c. pervenit. de appellat. apud Lott. ibid.*

2. Porro circa hæc notanda & deducenda sequentia potissimum ex Garcia. Primò comprehendendi hæc Concilii dispositione dignitates etiam principales, quæ sunt capita Ecclesiarum collegiatarum, & habent tantum jurisdictionem in Canonicos, & deservientes in illis Ecclesiis, ut habet declaratio S. Congreg. apud Garc. p. 3. c. 2. n. 181. etiam si hæ dignitates essent exemptæ à jurisdictione Episcopi. Garc. *ibid.*

3. Secundò eum, qui habet dignitatem, maxime principalem, in collegiata, cui competit etiam sedes in cathedrali, teneri residere in collegiata, non obstante, quòd dicta sedes requirat etiam residentiam in Cathedrali, quia sedes illa in Collegiata, est dignior, cum ibi sit caput. Garc. num. 182. referens fuscè sic resolutum in *una Vallejolet. residentia coram sacro 1. Junii 1611.*

4. Tertio eum, qui obrinet Canonicatum, & Monasterium ab animarum cura liberum, teneri residere in Canonicatu; eò quòd in Monasteriis & Abbatibus, quæ curæ & conventu carent, necessaria non est residentia. Garc. n. 183. juxta S. Congreg. declarationes, quas citat,

N

5. Quar-